

Uintiurheilun ja uimaseuratoiminnan olosuhteiden lajivaatimukset

Syksy 2017

Olosuhteiden kehittämisryhmä

SUOMEN UIMALIITTO

FINSKA SIMFÖRBUNDET

FINNISH SWIMMING ASSOCIATION

1. Johdanto

Uimahallien RT-kortti ohjaa vahvasti uimahallien suunnittelua toiminnallisuuden näkökulmasta. Tämän materiaalin tarkoituksena on täydentää RT-korttia uintiurheilun olosuhdetarpeiden osalta sekä kuvata ja perustella uintiurheilun ja uimaseurojen tarpeet uimahallitilojen osalta. RT-kortin uudistaminen käynnistyi vuonna 2017 ja uusi kortti julkaistaan vuoden 2018 aikana.

Moni uimahalli on peruskorjauksen tarpeessa. Samalla mietitään, korjataanko olemassa olevan uimahalli vai rakennetaanko tilalle uusi uimahalli. Uimahalli on aina valtava taloudellinen sijoitus kunnalta ja siksi sitä suunniteltaessa ja rakentaessa on huomioitava laajasti nykyiset ja potentiaaliset käyttäjäryhmät sekä mahdollisuudet tapahtumien ja kilpailutoiminnan toteuttamiseen.

Uimahallien ja virkistysuimaloiden RT-kortissa (nykyinen versio vuodelta 2005) esitetään yleiseen käyttöön tarkoitettujen uimahallien ja virkistysuimaloiden rakennuttamiseen, suunnitteluun, mitoitukseen, käyttöön sekä huoltoon liittyviä perustietoja ja ohjeita. RT-kortti on ainoa suunnitteluohje, jossa otetaan huomioon uimahallin toiminnallisuus ja siksi on tärkeää, että uintiurheilun lajivaatimukset ja perustelut tarpeille ovat suunnittelijoiden tiedossa.

1.1. Uimahallit seurojen ja kuntalaisten liikuntapaikkana

Suomessa on noin 140 uimaseuraa, joiden tehtävänä on lasten, nuorten ja aikuisten uintiurheilun ja harrasteliikunnan toteuttaminen. Seuroissa on jäseniä noin 50 000. Seurojen avulla liikkuu ja toimii yli 90 000 toimijaa vauvoista ikäihmisiin asti.

Suomessa on noin 240 yleisessä käytössä olevaa uimahallia ja kylpylää. Uimahallit ovat laajan väestöryhmän liikuntapaikka. Harvassa liikuntapaikassa seuratoiminta, kilpa- ja huippu-urheilijat, perheet ja terveysliikkujat toimivat rinnakkain samoin kuin uima-altaassa. Uimahalli on myös valtava taloudellinen satsaus niin investointi- kuin ylläpitokulujen osalta. Siitä syystä on tärkeää, että uutta uimahallia rakennettaessa tai vanhaa peruskorjattaessa otetaan huomioon järkevät ja monipuoliset ratkaisut eri toimijoiden näkökulmasta.

1.2. Liikuntalaki seuratoiminnan varmistajana

Liikuntalain 5 §:ssä on kirjattu kunnan vastuu yleisten edellytysten luomisesta liikunnalle paikallistasolla. ”Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen;
- 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä
- 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.”

Uimaseurojen ja uintiurheilun näkökulmasta oleellista on vesipinta-alan riittävyys, jotta seurat voivat toimia niin terveyttä edistävän liikunnan, uimaopetuksen kuin kilpaurheilunkin edistäjinä. Tähän apuna ovat uudet uimahallit sekä nykyisten olosuhteiden tehokkaampi käyttö mm. uimahallin aukioloaikojen ulkopuolella.

1.3. Suomen Uimaliiton valtakunnalliset olosuhdelinjaukset

Suomen Uimaliiton valtakunnalliset olosuhdelinjaukset ovat kannanottoja siitä, mitä kuntien liikuntaviranomaisten sekä uimahallihenkilökunnan toivotaan huomioivan tehdessään päätöksiä uintiurheiluseurojen toimintaan vaikuttavista asioista. Seuraavat asiat on nostettu tärkeimpinä kehityskohteina uimahallien tai käytön osalta:

- 1) Uimahallin tilojen käyttö joustavasti
- 2) Kunnan käyttövuoro- ja avustuspolitiikka yhdenvertainen eri lajien kesken
- 3) Laadukkaiden kilpailuolosuhteiden varmistaminen
- 4) Yhteistyön parantaminen eri toimijoiden kesken
- 5) Nykytilan varmistaminen ja allastilan tehokkaampi käyttö

Tämän materiaalin tavoitteena on:

- lisätä kunnallisten päättäjien osaamista uintiurheilun olosuhteista
- varmistaa uimaseurojen toimintaedellytykset niin seura-, harraste- kuin kilpailutoiminnassa
- antaa työkalu tarveselvityksen tekemiseen
- jakaa tietopaketti suunnittelutoimistoille ja arkkitehdeille
- varmistaa vähintään minimitaso uimaseuratoiminnalle uimahalleissa

2. Uimahalliolosuhteet seuratoiminnan näkökulmasta

Uimahalliolosuhteet seuratoiminnan näkökulmasta voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan:

a) Seuratoiminnan ja perusharjoittelun mahdollistava uimahalli

- Tähän kuuluu valtaosa Suomen uimahalleista
- Uimahallissa on mahdollista toteuttaa seurojen perustoimintaa ja pienimuotoista paikallista tai lähialueen kilpailutoimintaa

b) Kansallisen kilpailutoiminnan mahdollistava uimahalli

- Tähän kuuluu noin 10-15 Suomen uimahallia
- Uimahallissa voidaan järjestää kansallisen tason uintikilpailuja (25/50m), vaatii kohtuullisen katsomotilan
- Sijaitsevat ympäri Suomea maakuntakeskuksissa

c) Kansainvälisen kilpailutoiminnan mahdollistava uimahalli

- Tähän kuuluu 1-2 Suomen uimahallia
- Vaatii suuren katsomotilan ja useamman uima-altaan
- Kaikkien uintiurheilulajien kilpailutoiminta mahdollista sääntöjen puitteissa

Linkkejä:

- Ruotsi: <http://www.simarena.se/Simhallar.html> (suosittelevat vain FINA-säännöt täyttäviä halleja)
- Australia: <https://www.dsr.wa.gov.au/support-and-advice/facility-management/developing-facilities/dimensions-guide/sport-specific-dimensions/swimming>

Kaikissa uimahalleissa tulisi huomioida uintiurheilulajit ainakin seuratoiminnan ja perusharjoittelun näkökulmasta. Pienin muutoksin on mahdollista myös varmistaa kaikkien lajien kansallinen kilpailutoiminta.

3. Monipuolinen tilojen suunnittelu

Nykyään uimahallit rakennetaan pääsääntöisesti siten, että ne ovat perusuimahallin, virkistysuimalan ja kylpylän yhdistelmiä. Erityisen tärkeää on tunnistaa, että suunnitteluvaiheessa tehdyt valinnat vaikuttavat siihen mitä toimintaa uimahallissa on mahdollista toteuttaa ja toisaalta myös sen mitkä toiminnot suljetaan kokonaan pois.

Nykyään uimahallit rakennetaan pääsääntöisesti siten,
että ne ovat perusuimahallin, virkistysuimalan ja kylpylän yhdistelmiä.
Seuratoiminta vauvauinnista ja uimaopetuksesta eri lajien harraste- ja kilpailutoimintaan
vaatii toteutuakseen monipuoliset allastilat.
Suunnitteluvaiheessa kannattaa panostaa monipuolisiin allastiloihin.

Uimahallin perustoimintoja ovat uimaopetus, kunto- ja virkistysuinti, kilpauinnin harjoittelu, vesivoimistelu, erityisryhmien kuntoutus, vauva- ja perheuinti, kylmävesiallas sekä saunominen ja peseytyminen. Muita vesiliikunnan ja kilpailu-/harjoitustoiminnan muotoja ovat uintikilpailut, uimahypyt ja sen kilpailutoiminta, vesipallo ja sen kilpailutoiminta, taitouinti ja sen kilpailutoiminta, uppopallo, urheilusukellus sekä kanoottipoolo. Laadukkaan kilpailutoiminnan toteuttaminen vaatii uimahalliin myös kiinteät tai siirrettävät katsomot.

Monipuolisten tilojen suunnittelussa tulee huomioida muun muassa:

- Valittaessa eri toimintoja uimahalliin tulee ottaa huomioon asetettujen tavoitteiden täyttyminen, haluttujen toimintojen tärkeysjärjestys sekä muut lähistöllä olevat uintimahdollisuudet ja liikuntapaikat.
- Eri käyttäjäryhmät tulee huomioida omien tarpeittensa mukaan jo suunnitteluvaiheessa.
- Uimahallien, niin uusien kuin vanhojenkin, suunnittelun lähtökohtana toiminnallisuuden ohella tulee olla turvallisuus ja esteettömyys.
- Uimahallin tilojen suunnittelussa on pyrittävä tarkoituksenmukaisiin ja toimiviin tilaratkaisuihin, jotka soveltuvat kaikille käyttäjäryhmille.
- Uimahallitoimintojen valinnalla vaikutetaan ratkaisevasti hallin palvelutasoon ja käyttäjäryhmiin.

Tarveselvityksessä:

- tulee huomioida voiko uimaseura toimia uimahallissa (nyt/tulevaisuudessa)
- kannattaa varmistaa kilpailuolosuhteet laajemmin uintiurheiluun (ml. katsomotilat)
- tulee huomioida alueellinen näkökulma eri uintiurheilulajien kannalta
- on arvioitava eri lajien tarpeet: uinti, uimahypyt, vesipallo, taitouinti, muut lajit esim. sukellus, uppopallo
- kannattaa pohtia myös uudenlaiset tavat liikkua vedessä, esim. vesitemppuradat

4. Uinnin lajivaatimukset

a) Seuratoiminnan ja perusharjoittelun mahdollistava uimahalli, seura- ja alueelliset kilpailut

Mitä tarvitaan?	Perustelut
- altaan mitta: 16x25/21x25m tai 21x50m/25x50m	- lyhyen radan ja pitkän radan lajit - kulku altaaseen: portaat, tasanteet, vammaisuimareiden erityistarpeiden huomiointi (esteettömyys, liukuesteet) - mahdollisuus kiinnittää ajanottolevyt (HUOM! allas nimellismittaa 30 mm pidempi)
- vähintään 6 rataa - rataleveys 2,5m	- uimareiden määrä radalla, laadukas harjoittelu, ohittaminen - eri uintilajien harjoittelu mahdollista - toiminta muiden hallin käyttäjien kanssa - kilpailuja vaikea toteuttaa, jos vähemmän kuin 6 rataa
- altaan syvyys: toinen pää vähintään 2,0 metriä ja toinen vähintään 1,35 m	- käännöksen tekeminen ja starttihyppy altaaseen molemmissa päädyissä turvallista - mahdollistaa vesipallon pelaamisen sarjatasolla - mahdollistaa taitouinnin harjoittelun - sopii vesijuoksuun ja vesijumppaan
- takalaudalliset starttikorokkeet: karhennettu pinta, sijoitus syvään päähän	- kaikille uintiradoille, lajinomainen harjoittelu - turvallisuusnäkökulma - voi kiinnittää tarvittaessa selkäuinnin lähtötelineen
- ratamerkinnot altaan pohjalla	- keskellä rataa, selvästi altaan pohjaväristä erottuva - turvallisuusnäkökulma
- altaan päädyn laatoitus	- laatoissa riittävä kitka
- rataköydet	- tilan rajaaminen - turvallisuusnäkökulma, mahdollisuus lepäämiseen - mahdollisuus irrottaa rataköydet helposti (esim. taitouinti), pääaltaan monipuolinen käyttö ja muunneltavuus
- selkäuinnin käännösliput	- turvallisuusnäkökulma - lajinomainen harjoittelu
- allastasanne: starttipääty vähintään 3m, pitkä vähintään 2m, käännöspääty vähintään 2m	- turvallisuusnäkökulma - vesiliikunnan ohjaaminen ja valmentaminen - pienimuotoinen oheisharjoittelu
- riittävät ja tarkoituksenmukaiset varastotilat lähellä suorituspaikkoja (useampia varastotiloja)	- allashygienia - harjoittelu-, uimaopetus- ja harrastetoiminta: lasten lelut, laudat, lättärit, pallot, kellukkeet ja muut välineet - vesijumppavälineet, vesipallomaalit - toimivat kulkuyhteydet varastotiloihin
- toimisto- ja kokoustilat	- seurajohdon, valmentajien ja ohjaajien toimintaympäristö - tilojen monikäyttöisyys, mahdollisuus oheisharjoittelukäyttöön - vuokratulot

b) Kansallinen kilpailutoiminta

Mitä tarvitaan?	Perustelut
- altaan mitta: 16x25/21x25m tai 21x50m/25x50m	- lyhyen radan ja pitkän radan lajit - köydet tulee olla myös ulommaisella radalla laidan puolella - valmiin altaan on oltava 30 mm nimellismittaansa pidempi, jotta ajanottopaneelit mahtuvat altaan pätyihin
- vähintään 6 rataa, suositus 8-10 rataa - rataleveys 2,5 metriä	- eri uintilajit - kilpailutoiminnan sujuvuus, keskimäärin 1200 starttia/päivä - rataleveys sääntöjen mukaan 2,5m
- altaan syvyys: vähintään 1,35m-2,0m	- käännöksen tekeminen molemmissa päädyissä - Jos matala pää toteutetaan nostopohjalla tai vastaavalla pohjarakenteella, tulee varmistaa, että lähtökorokkeilta ja ylipäättään päädyistä hyppääminen on kiellettyä pohjan ollessa ylemmässä asennossa. - Jos käytetään nostopohjaa tai muuta pohjarakennetta, tulee tämä huomioida sekä allashydrauliikassa että huollettavuudessa siten, että rakenteen alapuolinen tila voidaan pitää hygieenisenä
- allastasanne: yhdellä puolella vähintään 4m leveä, toisella puolella vähintään 2m leveä	- toimitsijoiden liikkuminen - urheilijoiden siirtyminen suorituspaikoille - mahdollisuus palkintojen jakoon - mainosaidat (sähköiset, kiinteät)
- takalaudalliset starttikorokkeet	- valosignaali vammaisuintiin - jos lähtökorokkeet ovat molemmissa päissä, niin matalakin pää vähintään 1,35 m syvä, mieluiten vähintään 1,8 m syvä
- rataköydet	- oikean väriset, esim. 8-rataisessa hallissa ratojen 4 ja 5 köydet keltaiset, jolloin muuten valkoiset tai siniset paitsi altaan reunan osoittava köysi vihreä
- valaistus: 300 lux yleisvalaistus, 600 lux kilpailuvalaistus	- mitataan veden pinnasta - lamppujen syttyminen ja sammuminen nopeasti - televisioinnin vaatimukset
- tekninen köysi noin puolessa välissä allasta	- kiinteä paikka tolpile, samankaltaiset kuin selkäuintilippujen tolpat - uimareiden pysäyttäminen kesken kilpailun tarvittaessa
- selkäuintiliput	- kiinteä paikka tolpile, samankaltaiset kuin teknisen köyden tolpat - selkäuinnissa turvallinen lähestyminen altaan pätyyn, huom. vammaisuinnissa kirkkaat liput näkövammaisille
- varastotilat	- sähköisten ajanottolaitteistojen huolellinen ja helppo varastointi: ajanottolevyt, reaktiolevyt starttikorokkeisiin, kaiuttimet
- ilmastoitu valvomo	- tila kilpailussa tarpeellisille henkilöstölle/laitteistolle <ul style="list-style-type: none">o ajanotto- ja kilpailulaitteiston tietokoneeto kuuluttajan laitteisto ja tietokoneeto laitteiston lisäksi pöytätilaao tulostin
- äänentoisto	- selkeä äänentoisto eri katsoja- ja kilpailijamäärille - mahdollisuus äänentuottamiseen eri puolilla hallia, esim. haastattelut - mahdollisuus rajattuun äänentuottamiseen, esim. vain pukutilat
- toimisto- ja kokouksetilat	- kilpailukanslia kopiokoneiden kanssa - toimitsija- ja joukkueenjohtajakokoukset - rinnakaistapahtumat, esim. koulutus- ja infotilaisuudet - lepo- ja taukotila kilpailuorganisaatiolle

- esteetön aula	- kilpailijoiden saapuminen - vapaaehtoisten ja yleisön opastaminen
- palkintojenjakokoroke	- näkyvyys ja etäisyys katsomoon - esteettömyys, esim. vammaisuinnin palkintojen jako
- IT-yhteydet: nopeus, käytön helppous sijainnista riippumatta	- tulospalvelu - mediayhteydet, videon siirto, televisiointi
- dopingtestaustilat	- omat erilliset puku- ja pesutilat testaajien käyttöön
- tulostaulu	- sijainti ja koko: näkyvyys katsomoon ja kilpailupaikoille - ei rajoitteita sisällössä: videokuva, värillinen näyttö - katsojien ja kilpailijoiden tiedottaminen, huom. myös uimahallin arkikäyttöön - mainoskäyttö
- katsomo	- erillinen katsomo kilpailijoille ja yleisölle, katso esimerkki 2 - uimahallin allastilaan vähintään 500 katsomopaikkaa - suunniteltaessa tulee huomioida seuraavat seikat: <ul style="list-style-type: none"> o kaikista katsomopaikoista on näkyvyys altaan kilpailutapahtumiin niin, että jokaiselle radalle ja tulospalveluun on esteetön näkyvyys o katsomopaikat voidaan järjestää osittain tai kokonaan myös tilapäisjärjestelyin o tilapäiskatsomoiden tilantarve huomioidaan allastasanteiden mitoituksessa ottaen huomioon myös tarvittavat kulkuväylät o yleisölle tarkoitettuun katsomoon on suora pääsy aulatilosta siten, ettei ole tarvetta kulkea allastasanteilla o myös aulatilain mitoituksessa huomioidaan soveltuvuus kilpailujen järjestämiseen
- Kahvila/ravintola	- yleisön viihtyminen - kilpailijoiden ja toimitsijoiden ruokailu

Esimerkki 1 (kansallisten kilpailujen näkökulmasta). Katsomokapasiteetti kansallisiin kilpailuihin (Lähde: Design Guidance Note Swimming Pools, Sport England, 2013)

Pool size	Spectator seating	Competitor seating *
50 m - 10 lanes	500 / 600	300
50 m - 8 lanes	350 / 400	300
50 m - 6 lanes	200	200
25 m - 8 lanes	250 min	250
25 m - 6 lanes	150 min	180

Where pools are designed to stage Regional or National events on a regular basis the number of seats for spectators and / or swimmers may need to be increased.

* Poolside seating

Table 8 Guide to seating capacity if swimming competitions are held on a regular basis

Esille nostettavia aiheita ja uusia ratkaisuja tarvitaan:

- Leveä allastasanne altaan pitkällä sivulla (leveys esim. 6-8 m)
 - o mahtuu kasaan taitettava teleskooppikatsomo: kansallisessa kilpailutoiminnassa teleskooppikatsomo on vartenotettava vaihtoehto, jos ei kiinteän katsomon alustatiloilla ole

käyttöä, katsomon runkorakenteen, pinnoitteiden ym. materiaaleissa huomioitava uimahalliolosuhteet tilausvaiheessa

- normaalissa yleisökäytössä ja harjoittelukäytössä on katsomo kasaan taitettuna, jolloin jää tilaa oheisharjoitteluun
- esteetön liikkuminen esim. pyörätuolin kanssa
- Allasrakenne, monipuolinen matalampien altaiden valikoima
 - Mahdollistaa pääaltaan tekemisen tasasyvyisenä (2,0-3,0 m), jolloin allas on tarkoitettu syvän veden vesiturheilu- ja vesiliikuntamuodoille, huom! altaan pätyihin kiinnipitomahdollisuus ja leposyvennys
 - Matalampia altaita ovat mm. monitoimiallas (syvyys n. 1,2...1,4 m), nuorisoallas (1,0...1,4 m), vesiliikunta-allas (1,2...1,6 m), opetusallas (syvyys max. 0,9 m), näissä harrastetaan matalan veden vesijumpia, lasten ja aikuisten uimakouluja, vauva- ja perheuintia jne.
 - Nostopohjaratkaisut: voi olla myös vain osalla radoista, toimii silloin, kun ei ole mahdollista tehdä useampia altaita ja yhden altaan käyttö onnistuu ilman "ristiriitoja"
 - Pohja ja seinä suorassa kulmassa
- Sähköiset infotaulut
 - lisää tulostauluja käyttöön
 - tapahtumamarkkinointi ja näkyvyys
- Akustiikka ohjatessa ja valmentaessa
 - eri toimintojen samanaikaisuus
 - työntekijöiden työhyvinvointi, työskentelyolosuhteet
- Sähkölaitteiden käytön mahdollistaminen allastiloissa
 - ohjatun toiminnan ja seuratoiminnan tarpeet sähkölaitteiden käytössä otettava huomioon suunnitteluvaiheessa
 - vikavirtasuojatut pistorasiat

Esimerkki 2. Altaan ulkopuolisten tilojen mitoitus (Lähde: Design Guidance Note Swimming Pools, Sport England, 2013) (Huom. Standardi 15288-1)

Pool surround requirements

Main Pool	Start End	Turn End	Sides
20 m Community/ Learner pool	2 m	2 m	1.5 m
25 m Community	3 m	2 m	2 m
25 m Competition	4 m	3 m	2 - 3 m
50 m International	7 m	5 m	4 - 6 m
Learner pool	Access side 2 m	Other side 1.5 - 2 m	
Diving pool	Board end	Opposite end	Sides
Generally	4 - 6 m	2 - 4 m	3 - 4 m
International	6 - 7 m	3 - 5 m	4 - 6 m

Table 1 Pool surround widths preferred by the Amateur Swimming Association (ASA)

Notes:

1. Subject to overall pool design, the ASA's preferred general dimensions for the pool surrounds may need to be increased to meet the minimum requirements for certain prescribed areas around the pool as set out in BS EN 15288 Part 1 2008. See Table 2 below.
2. For international, world or Olympic competitive events the pool surround widths would also need to meet the requirements of the Federation International de Natation (FINA).
3. Where the main pool is to be used to stage even low key events with competitors sitting on the pool surrounds, the pool to wall dimension G2 should be a minimum of 2 m.

Dim ref	Location	Clearance (minimum)
A	Entrance wall to pool	3.0 m
B	Pool to wall at exit points (ladders/steps)	2.5 m
C	Pool to wall in areas of diving boards / platforms	3.0 m
D	Diving pool to wall	4.5 m
E	Minimum circulation space around installations/features	1.25 m
F1	Distance between a diving/ swimmers pool and a non-swimmers pool area, in the absence of separation	4.0 m
F2	Main pool to diving pool, in the absence of separation	3.0 m
G1	Pool to wall for pools under 300 m ²	1.25 m
G2	Pool to wall for pools over 300 m ²	1.5 m

Table 2 Minimum requirements for widths of pool surrounds from BS EN 15288: Part 1: 2008 (See Figure 13)

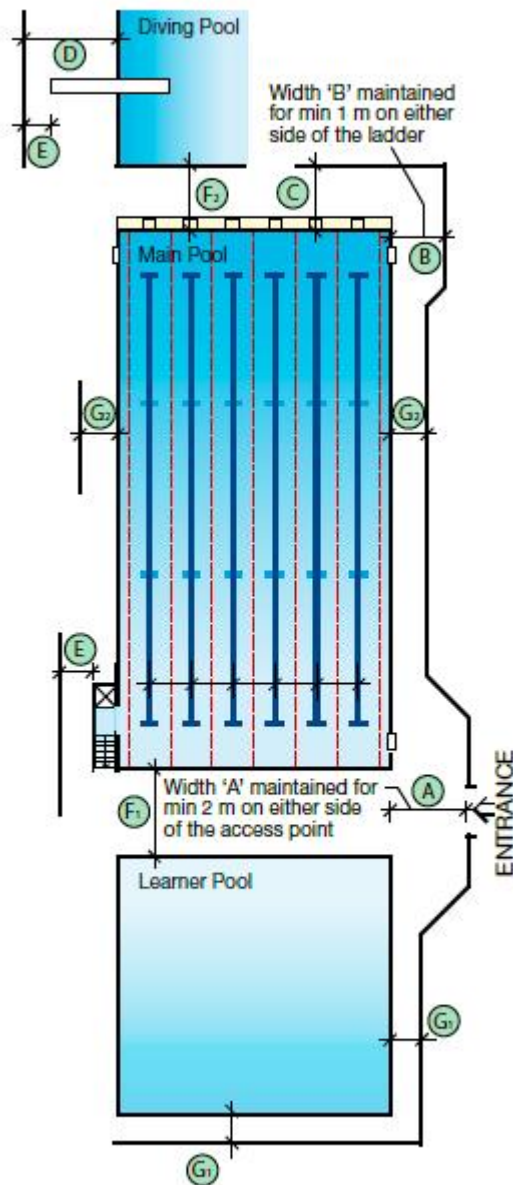

Figure 13 Minimum requirements for widths of pool surrounds from BS EN 15288: Part 1: 2008 (see Table 2)

c) Kansainvälinen kilpailutoiminta

Kansainvälisten uintikilpailujen olosuhdevaatimukset tulevat kansainvälisiltä liitoilta (LEN ja FINA). Ne eroavat kansallisista vaatimuksista mm. allas- ja kuivatilojen sekä katsomokapasiteetin osalta. Tarkemmat vaatimukset ovat luettavissa: http://www.fina.org/sites/default/files/19042016_fina_facilities_.pdf. Suomen Uimaliitto auttaa kilpailutoiminnan olosuhteiden opastamisessa.

4. Uimahyppyjen lajivaatimukset

Uimahyppy on verrattain pieni laji, jota harrastetaan hyvinkin erilaisissa olosuhteissa ja erilaisista lähtökohdista. Kun uimahyppytoiminnan tarjonta ja tarjoajien tavoitteet ovat hyvin erilaisia, eroavat myös olosuhdetarpeet hyvin paljon. **Harrastetoiminnassa** tärkeintä on ylläpitää ja huoltaa nykyisiä olosuhteita, kuten uusia kelvottomat ponnahduslaudat ja telineet sekä antaa hyppyolosuhteet aidosti hyppääjien käyttöön. Hyppytelineet ovat usein uintiratojen päällä, mikä saattaa estää kokonaan uimahyppytoiminnan tai vähintään rajoittaa esimerkiksi harjoitusvuorojen saantia merkittävästi. Harrastetoiminnassa hyppyaltaiden reunat ovat arvokkaita harjoituspaikkoja erityisesti alkeishyppääjille ja reunat tulee saada myös hyppykäyttöön.

Kilpavalmennusta ja kilpailutoimintaa varten olosuhteet ovat Suomessa melko heikot ja useissa halleissa vanhentuneet. Olennaista kilpahyppääjien kannalta on saada hyppyaltaat hyppääjien käyttöön, huoltaa ponnahduslaudat ja telineet säännöllisesti, lisätä hyppylautojen ja kerrostasojen määrää sellaisissa halleissa, joihin niitä mahtuu nykyisten altaiden reunoille sekä kehittää kuivaharjoittelutiloja. Uimahyppyjen olosuhteissa on tärkeää taata käytettävyyss- ja turvallisuusnäkökulmat (mm. riittävä etäisyys tasojen ja lautojen välillä, laadukkaat hyppylaudat, lautojen sijoittaminen).

Suomessa ei ole tällä hetkellä yhtään kansainväliset kriteerit täyttävää kuivaharjoittelutilaa. Vaativat ja uudet hyppy harjoitellaan aina ensin kuivalla, joten tärkeää olisi saada kilpahyppääjien käyttöön esimerkiksi trampoliinit ja kuivalaudat volttivoineen. Ideaalitalanteessa kuivaharjoittelulle on uima-allastiloista erillinen paikka, joka sijaitsee allastilojen välittömässä läheisyydessä.

Harraste- ja kilpailutoiminnan erityispiirteet

	altaan reunat	1 m ponnahduslauta	3 m ponnahduslauta	1 m kerros	3 m kerros	5 m kerros	7,5 m kerros	10 m kerros
Harrastetoiminta	x	x		x	x			
Seurakilpailut	x	x	x (suositeltava)	x	x			
Aluekilpailut		x	x	x	x	x		
Kansalliset kilpailut		x	x (suositeltava)		x	x (suositeltava)		
Kansalliset arvokilpailut		x	x*		x	x	x	x
Kansainväliset arvokilpailut	Vaativat hyppypaikoilta enemmän, esim. 1 m ja 3 m rinnakkaishyppymahdollisuuden, sekä muilta olosuhteilta. Katso lisää www.fina.org säännöistä.							

*Kansalisiin arvokilpailuihin tarvitaan myös 3m synkrolaudat, jos ne järjestetään FINA:n sääntöjen mukaan.

5. Taitouinnin lajivaatimukset

Taitouinnissa harjoittelu sisältää altaassa toteutetun lajiharjoittelun lisäksi uinti- ja voimaharjoittelua sekä tanssia ja koreografia- ja notkeusharjoitteita.

Taitouintitoiminnassa suurimpia vastaantulevia ongelmia ovat yleensä altaan vähäinen syvyys sekä vaikeus saada koko altaan vuoroja, tai allasta kilpailukäyttöön. **Harjoittelua** pystytään osittain tekemään alle 2 metrin syvyisessä altaassa, mutta on erittäin tärkeää, että suurin osa harjoittelusta pystytään tekemään vähintään 2,5m/3m tai syvemmissä altaassa. Joukkueohjelmien nostoissa saattaa olla ihmisiä neljässä tai viidessä kerroksessa, joten syvyys on paitsi harjoittelun, myös turvallisuuden kannalta tärkeää. Yleisesti hyviä altaita ovat esimerkiksi 50 metrin kahtia jaettavat altaat, joissa on toinen pää suurelta alueelta syvä. Muita taitouinnin harjoitustoimintaan liittyviä huomioita ovat:

- Musiikkilaitteet toimivat sähköllä, joten altaalla pitää käyttää turvallisuushyväksytyjä sähköjohtoja.
- Musiikkilaitteita tarvitaan sekä pinnalla että veden alla. Samoja laitteita voidaan käyttää myös vesijumpissa.
- Rataköysien tulee olla helposti irrotettavia ja paikalleen laitettavia, sama pätee myös altaan päällä oleviin lippunauhoihin.
- Altaan pohjassa olevat kulmat pohjan profiilissa ovat vaarallisia taitouinnissa heittojen ja nostojen vuoksi.
- Korkeutta tarvitaan kansallisella tasolla ilmaan heitettävälle uimarille noin 3-4 metriä, kansainvälisissä kilpailuissa 4-5 metriä.
- Kaappitilaa lähellä allastilaa tarvitaan esimerkiksi musiikkilaitteita varten.
- Jos ohjelmia harjoitellaan hyppyaltaassa, heittojen korkeus tulee huomioida hyppytelineiden suunnittelussa. Alimpien hyppytelineiden pitäisi olla joko käännettäviä tai irrotettavia.

Taitouinnin kilpailutoiminta määritellään FINA:n säännöissä. **Kuviokilpailua** varten tarvitaan kaksi 10m x 3m kokoista aluetta. Kummankin alueen tulee sijaita lähellä laitaa siten, että 10 metrin pitkä sivu on laidan suuntaisesti, eikä 1,5 metriä kauempana laidasta. Toisen näistä alueista tulee olla vähintään 3 metriä syvä ja toisen vähintään 2,5 metriä syvä. **Musiikkikilpailua** varten tarvitaan vähintään 12m x 25m kokoinen alue, josta vähintään 12m x 12m tulee olla vähintään 3 metriä syvää. Lopun alueen tulee olla vähintään 2 metriä syvää. Veden tulee olla kirkasta ja sen lämpötilan tulee olla 27 C (+1 aste) ja valaistuksen altaalla vähintään 600 luxia. Muita huomioita kilpailutoimintaan liittyen ovat:

- Tuomarituolit pitää saada allastaso korkeammalle kilpailualtaan pitkille sivuille molemmin puolin, joko korokkeille tai korkeille tuoleille.
- Altaan lyhyessä päässä tulee olla tasainen alue, josta 10 henkilöä mahtuu starttaamaan (irrotettavat lähtökorokkeet tai lähtötelineiden päälle rakennettava lähtölava).
- Äänentoisto tarvitaan sekä veden alle, että altaan päälle.
- Katsomo tulee sijaita altaan pitkällä sivulla.
- Kilpailun sihteeristö tarvitsee tietokoneita altaan laidalla, joten toimitsijapöytien sähköjohtoineen tulee sijaita altaan laidalla.
- Sääntöjen mukaan tapahtuvalle videoinnille tilat

6. Vesipallon lajivaatimukset

Vesipallo on pallopeti, jota ei saa pelata pohjasta ja jossa kaksi joukkuetta pyrkivät tekemään maaleja veden päällä oleviin maaleihin kahden tuomarin valvoessa ottelua kävellen altaan reunoilla kentän päästä päähän. Vesipallokentän viralliset mitat ovat:

- pituus: 30 m miesten otteluissa ja 25 m naisten otteluissa, maalien sijoittaminen vie lisätilaa (pituus noin 35m)
- leveys: 20 m
- syvyys: vähintään 1,8 m, mieluummin 2,0 m koko pelialueella

Lajin harrastamisen haasteina olosuhteiden näkökulmasta ovat: saako uimahallissa heittää palloa, onko hallissa suojaverkkoja, jotka suojaavat mahdollisesti rikkoutuvia kohteita, onko vesipallomaaleja, saako maalit kiinnitettyä altaaseen, onko allas riittävän syvä/tasasyvä, altaan pituus, leveys ja hallin korkeus sekä voivatko tuomarit kävellä altaan reunalla koko pelikentän matkalla.

Suomessa on kolme uimahallia, jotka täyttävät kansainväliset vaatimukset. Muissa 50 metrin altaissa, joissa pelataan vesipalloa, toinen pää on joko matala tai altaan reunoilla ei pääse kävelemään päästä päähän.

Vesipalloa voidaan harrastaa myös pienemmissä kuin viralliset mitat täyttävissä altaissa. **Harrastamisen** edellytyksenä ovat pallot ja maalit, riittävä syvyys sekä korkeus pelikentän yläpuolella. Lasten ja nuorten otteluissa altaan syvyys voi olla matalampi kuin aikuisten harjoituksissa. Lajissa vaadittavaa uintia voidaan harjoitella uimareille sopivissa altaissa, mutta polkemista ja pallonkäsittelyä voidaan harjoitella vain riittävän syvässä altaissa. Lisäksi tarvitaan riittävästi korkeutta, että palloa voidaan heittää, eikä esimerkiksi hyppytorni rajoita korkeutta kentän yläpuolella.

Lasten ja nuorten epävirallisissa kilpailuissa voidaan lajin sääntöjä soveltaa. Pienissä altaissa voidaan vähentää kentällä olevien pelaajien määrää, mutta altaan syvyyden tulee kuitenkin olla sellainen, ettei pohjasta pystytä pelaamaan.

Vesipallon **sarjatoimintaa** järjestetään myös altaissa, jotka eivät täytä virallisia mittoja. Sarjatoiminnan muita edellytyksiä ovat tulostaulu, pelikello ja hyökkäysaikakellot, joita tulee olla jokaisessa uimahallissa. Esteet altaan reunoilla vaikeuttavat erotuomarien työskentelyä: väliaikaisesti on mahdollisuus rakentaa kävelytaso altaan reunalle tehdyn altaaseen johtavan portaikon päälle. Altaan matalan osuus, ulokkeet, syvennykset ja muut rakenteet tulee sijoittaa siten, että lajin vaatimukset tulee huomioiduksi.

Monipuolisen uimahallin käytön edellytyksenä voidaan pitää altaan ympärille laitettavia verkkoja (esimerkkinä Tampereen uintikeskus), jolla suoraan lentävät tai veden pinnasta kimpoavat pallot pysyvät halutun alueen sisällä. Tällöin vesipallonharjoittelu ja kilpaileminen ei häiritse muuta käyttöä ja mahdollistaa yhtäaikaisen harjoittelun eri lajeille.

Vesipallon näkökulmasta seuraavat asiat olisi hyvä ottaa huomioon allasrakenteissa toiminnallisuuden näkökulmasta:

- suositellaan suorakulmaisia allasrakenteita, pohjan profiili voi muuttua sopivilla kaltevuuskulmilla lähempänä matalaa päätyä, syvässä päässä on syytä olla tasaisen syvä osuus
- rataköysien helppo siirtäminen
- maalien helppo siirtäminen: maalien säilytystila lähellä uima-allasta
- maalien kiinnitys altaan reunaan

- keskialoitusta varten altaan pohjalle kiinnitysmekanismit ja kelluva pallopidike
- tulostaulun sijainti ja käyttö
- tila toimitsijapöydälle keskelle pelialuetta
- tarvittava äänentoistolaitteisto: kuulutukset, vesipallo-ottelu tapahtumana
- tulospalvelun tarpeet: nettiyhteys, paikka tietokoneella
- valaistus
- pelialueen merkinnät: esimerkiksi 2 rataköydellä missä merkinnät; maali, 2m, 5m ja keskikohta
- oheisharjoittelumahdollisuus: pallon heittäminen seinään
- varastotila: maaleissa 3 eri kokoa, palloja, lakkeja, ajanottolaitteet

7. Kilpailulajien mitta- ja merkintämääritykset

Suomen Liikunnan Ammattilaiset ry ylläpitää eri urheilulajien kilpailualueiden mitta- ja merkintämääräyksiä. Myös uinnin, uimahyppyjen, vesipallon ja taitouinnin vaatimukset löytyvät SLA:n tiedoista.

http://www.sla-ry.fi/sla_ry/olosuhdejaosto/liikuntapaikkojen-hoito/mitat-ja-merkinnat/